

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

УДК 378.6

DOI 10.32782/2523-4269-2023-84-70-75

Мамонова Олена Іванівна,

кандидат педагогічних наук, доцент

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9648-1627>

Баланаєва Оксана Василівна,

кандидат філологічних наук, доцент

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0102-0911>

УПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОГО СКЛАДНИКА В ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У статті розглянуто необхідність та особливості впровадження практичного складника під час проведення бінарних занять з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» з практичними працівниками поліції та носіями іноземної мови, що сприяє формуванню іноземномовної комунікативної компетентності майбутніх працівників правоохоронних органів. Наведено досвід проведення таких занять з курсантами ДонДУВС та проаналізовано їх ефективність. У роботі визначено дидактичні й методичні умови, за яких організація й проведення бінарних занять з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» будуть ефективними.

Ключові слова: іноземномовна комунікативна компетентність, практичний складник, бінарне заняття, навички комунікації.

Постановка проблеми. Процес пізнання людиною себе і світу, її гармонійну адаптацію в соціумі та успішну самореалізацію в різноманітних соціальних сферах, ефективну міжособистісну комунікацію і взагалі розвиток та збереження духовної й матеріальної культури людства неможливо уявити без опори на мову.

З огляду на це, фундаментальне й стратегічне значення отримує проблема формування мовної особистості – суб'єкта, який володіє сукупністю певних здібностей і якостей, які дають йому змогу провадити комунікативну діяльність – говорити, спілкуватися, створювати усні й письмові мовні твори, відповідні цілям й умовам комунікації, отримувати інформацію з текстів, сприймати мову. Важливим чинником інтенсифікації цього процесу є мовна освіта.

Одним із сучасних засобів формування мовної особистості є проведення бінарних занять, які об'єднують діяльність двох або більше педагогів, вченого-теоретика і спеціаліста-практика, представників двох наукових шкіл, але можливим є й комплексне вивчення практичного матеріалу з різних навчальних дисциплін [1, с. 331].

На жаль, для підготовки до таких занять складно знайти фахівців, які б вільно володіли іноземною мовою в галузі права та правоохоронної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як визначено в Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти, «лише шляхом найкращого володіння сучасними європейськими мовами можна полегшити

спілкування та взаємодію між європейцями з різними рідними мовами заради підтримки європейської мобільності, взаєморозуміння і співпраці та подолати упередження і дискримінацію» [2, с. 15].

Результати аналізу фахової літератури свідчать, що спеціаліста сьогодні розуміють не тільки як професіонала з певного фаху у вузькому сенсі, а й обов'язково як висококультурну особистість, яка має не тільки різного роду специфічні професійні вміння й навички, а й знає державну та хоча б одну іноземну мову, виявляє готовність до професійної комунікації. Отже, грамотна мова фахівця – це свідчення його професійного потенціалу, змістові межі якого визначають також рівень загальнокультурного розвитку особистості.

У зв'язку з вищезазначеним особливий акцент фахівці роблять на тому, що навчання державної та іноземних мов під час фахової підготовки повинне мати професійне спрямування. Проблеми професійно спрямованої мовної підготовки студентів немовних спеціальностей є предметом уваги Т. Ганніченко, Т. Гороховської, О. Григоренко, Р. Гришкової, О. Зеленської, О. Малиновської, А. Токарської та ін.

Під професійно орієнтованим навчанням мов науковці розуміють навчання, яке враховує потреби студентів у вивченні мови та особливості майбутньої професії або спеціальності, які, зі свого боку, вимагають її вивчення [3].

Фахівці з проблем мовної освіти підкреслюють необхідність комунікативної спрямованості навчання мов (Т. Ганніченко, Г. Лещенко, О. Малиновська, С. Масон, Л. Мацько, М. Пентиліук, О. Хорошковська й ін.). Так, О. Хорошковська основною метою навчання мов як навчальних предметів називає формування комунікативної компетентності особистості [4, с. 44].

Розвитку комунікативних навичок у сфері професійної діяльності поряд з традиційними методами та засобами сприяє проведення бінарних занять. Проблеми проведення бінарних занять та їх ефективності розглядалися в роботах таких науковців, як Т. Громко, І. Данченко, Н. Кононец, В. Тюріної, Є. Соболя та інші. Утім, є низка проблем у підготовці та проведенні бінарних занять у системі вищої освіти, що потребує подальших досліджень.

Мета статті – визначити дидактичні й методичні умови, за яких організація й проведення бінарних занять з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» будуть ефективними й сприятимуть формуванню іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів поліції та їх готовності спілкуватися іноземною мовою під час виконання службових обов'язків.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Концепції мовної освіти в Україні (2011 р.) мета вивчення мов полягає в становленні духовно багатой особистості, яка володіє вміннями і навичками вільно й комунікативно доцільно користуватися виражальними засобами мови, її типами, стилями, жанрами, формами в усіх видах мовленнєвої діяльності, орієнтується в щораз більшому інформаційному потоці, уміє самостійно навчатися та самовдосконалюватися [5].

Зміст навчання мов структурується за чотирма наскрізними змістовими лініями: мовленнєвою, яка визначає зміст роботи над формуванням комунікативної компетентності, що «передбачає гармонійний розвиток умінь в основних видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, читанні, говорінні, письмі)»; мовною, яка «містить основні мовні одиниці, поняття, факти, закономірності, що забезпечує обсяг знань, оптимальний для формування мовленнєвих умінь і навичок учнів /

студентів»; соціокультурною, яка «є інтегративною, передбачає зв'язок навчання мови й мовлення з формуванням соціокультурної компетенції, що забезпечує єдність змісту і форми спілкування, визначає сферу відношень, орієнтовну тематику текстів, теми висловлювань, вимоги до відповідних умінь і навичок»; діяльнісною (стратегічною), яка «спрямована на забезпечення систематичного розвитку мисленнєвих здібностей учнів / студентів у процесі навчання мови, на опанування базових мисленнєвих прийомів і методів – порівняння, узагальнення, моделювання, а також на усвідомлення учнями / студентами структури своєї пізнавальної діяльності від постановки мети до одержання результатів, вироблення стратегії індивідуального стилю діяльності, формування в учнів / студентів здатності самостійно здобувати знання, умінь фіксувати й оцінювати сприйняту інформацію, працювати колективно в умовах вибору, пошуку, дослідження тощо» [5].

В умовах глобалізації суспільства, розширення міжнародних професійних відносин особливої актуальності набуває проблема підготовки фахівців, які вільно володіють поряд з рідною мовою й іноземними мовами.

Відповідно до цього головними завданнями навчання мов визначено такі: створення позитивної мотивації до їх засвоєння; формування умінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності; засвоєння знань про найважливіші мовні одиниці, необхідні й достатні для формування комунікативно орієнтованого мовлення; залучення до національної культури народу, мова якого викладається як окремий предмет; інтелектуальний, моральний, соціокультурний та естетичний розвиток особистості [4].

О. Малиновська та С. Масон, визначаючи заходи щодо покращення мовної підготовки студентів немовних закладів вищої освіти, констатують, що весь процес вивчення іноземних мов необхідно повністю зорієнтувати на комунікативний метод навчання з метою формування, розвитку та вдосконалення в студентів фахово-комунікативної компетенції [6, с. 379].

У зв'язку з акцентом на комунікативній спрямованості мовної освіти О. Хорошковська підкреслює важливість «принципу мінімізації мовного (теоретичного) матеріалу, за якого відбирається лише той, який є необхідним і достатнім для здійснення комунікативної мети навчання». Тому дуже важливо, на думку автора, «ввести у зміст мовної лінії стандартів, а надалі, й у програми і підручники речення, репліки, неповні речення та їх використання в діалогічному мовленні, оскільки саме вони вживаються під час діалогів» [4, с. 42].

Як зазначає Л. Мацько, професійна мовленнєва комунікація відбувається в межах сфери професійної взаємодії комунікантів і може протікати в усній або письмовій формах, за офіційних чи неофіційних обставин. Форми, умови спілкування, багатоаспектність професійної діяльності людей визначають варіативність форм мовленнєвої комунікації [7].

Необхідність забезпечення ефективності професійної комунікації вимагає від комунікантів володіння достатнім рівнем професійної комунікативної компетентності. Проблема застосування компетентнісного підходу в процесі формування мовної особистості розробляли А. Богуш, О. Горошкіна, С. Караман, М. Пентиліук, Т. Симоненко ін. Як свідчить аналіз літератури, неоднозначними є підходи до визначення змісту й структури комунікативної компетентності.

Сам термін «комунікативна компетентність» запропоновано Д. Хаймсом у 1972 році й означав умінь

використовувати мову в різних соціальних контекстах [8]. С. Савігнон інтерпретувала значення поняття «комунікативна компетентність» як «уміння спілкуватися в реальному комунікативному оточенні» [9, с. 6]. Так, комунікативна компетентність є своєрідною готовністю до комунікативної діяльності. До того ж комунікативну компетентність можна розвивати, підтримувати та оцінювати через мовленнєву діяльність.

Комунікативна компетентність дає змогу здійснювати професійне спілкування у трьох напрямках: комунікативному, інтерактивному та перцептивному. Водночас слід зазначити, що, крім комунікативної компетентності, ефективність спілкування залежить від наявності позитивних умов спілкування (наприклад, відсутності механічних перешкод), збіг мотивів учасників комунікації, значущість для співбесідників предметної галузі спілкування, відсутність бар'єрів спілкування, що можуть виникати через соціальні, релігійні, професійні, рангові, вікові, гендерні відмінності, а також через індивідуальні психологічні особливості співрозмовників.

Так, О. Бігич указує, що мовленнєва іншомовна компетенція передбачає, з одного боку, усвідомлення загального і специфічного в правилах мовленнєвої поведінки у виучуваних сферах спілкування, а з іншого – оперативне опанування цих правил породжувати й варіювати іншомовне мовлення та комунікативно коректно інтерпретувати зміст автентичного мовлення. Основними компонентами іншомовної мовленнєвої компетенції студента автор називає мовленнєві знання, мовленнєві вміння і мовленнєві здібності (мовленнєва контактність, мовленнєва образність, мовленнєва спостережливість, мовленнєва уява) [10, с. 19].

У загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (2003 р.) йдеться про комунікативні мовні компетенції як такі, що забезпечують людині можливість діяти, застосовуючи специфічні лінгвістичні засоби [2, с. 25].

Отже, метою професійно спрямованої іншомовної підготовки фахівців немовних спеціальностей у навчальних закладах вищої освіти вважаємо формування професійної іншомовної комунікативної компетентності.

Невід'ємним чинником успішної професійної реалізації працівника правоохоронних органів України, передумовою його ідентифікації й повноцінного функціонування в певному професійному середовищі є опанування ним культури професійного спілкування. Важливим інструментом професійного спілкування є фахова мова.

Виникнення різноманітних ситуацій спілкування з представниками інших мов та культур у зв'язку з поглибленням у сучасному світі процесів глобалізації, посиленням тенденцій до полікультурності зумовлюють суттєве розширення комунікативної сфери діяльності працівників правоохоронних органів [11, с. 9].

Розглядаючи мову як складник культури та головний засіб її опанування, О. Бабіч звертає увагу на важливість урахування культурологічного компонента змісту навчання курсантів, що, за словами автора, означає широке використання автентичних матеріалів: текстів, діалогів, ілюстрацій та інших додаткових дидактичних засобів, які демонструють різноманітні аспекти життя народу, мова якого вивчається [12, с. 9].

Оскільки мова є важливим інструментарієм професійної діяльності правоохоронців, предмети мовознавчого спрямування в програмі їх професійної підготовки слід сприймати та усвідомлювати як фахові. Водночас процес вивчення рідної та іноземної мов має ґрунтува-

тися на тісній взаємодії з іншими фаховими предметами, виявляючи таким способом цілісність та практичну спрямованість мовної підготовки.

Автори сучасних наукових праць з проблем підготовки майбутніх правоохоронців до професійної мовнокомунікативної діяльності наголошують на важливості використання поряд з традиційними інноваційних форм та методів навчання мов. Найбільш перспективними з них фахівці називають такі форми й методи інтерактивного навчання, як брифінг-дискусія, рольова гра, конкурс, ділова гра, мозковий штурм, заняття-екскурсії, аналіз професійних інцидентів, розв'язання професійно орієнтованих проблемних ситуацій-кейсів на основі групової рефлексії, автокоментування вітагенних іншомовних комунікативних ситуацій на основі автентичних текстів професійно спрямованого характеру, крос-культурний аналіз профільних автентичних текстів тощо [13, с. 12; 14, с. 7; 11, с. 15–16; 15].

Розвитку умінь і навичок мовної комунікації курсантів ДонДУВС сприяє планомірна робота з автентичними матеріалами. У процесі аудиторної й самостійної роботи вони регулярно прослуховують аудіозаписи, переглядають документальні та художні фільми (наприклад, «A training day», «A lawyer», «A witness for the prosecution»), відеосюжети про дії поліції під час масових заходів, опрацьовують матеріали мережі інтернет, статті з американських та британських газет, підручники, видані у Великій Британії, тощо.

Коллективне обговорення запропонованої теми, проведення діалогів на професійну тему, включення елементів ділових та рольових ігор, зокрема моделювання квазіпрофесійних ситуацій мовної комунікації (наприклад, на місці злочину, у процесі допиту свідків, складання протоколу, пресконференції тощо) під час проведення занять з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» дає змогу акцентувати увагу на дослідницькій і творчій діяльності курсантів, суттєво підвищити рівень їх самостійності й пізнавальної активності. Особистісна включеність курсантів до навчального процесу, що моделює реальну ситуацію спілкування, з її соціальним і професійним змістом дає змогу формувати в курсантів чітке уявлення про місце іноземної мови в їхній майбутній практичній діяльності.

Форма бінарного заняття дає змогу сформувати у студентів і курсантів на високому рівні пізнавальний інтерес та пізнавальну потребу, тобто сформувати більш стійкий пізнавальний мотив, спрямований на опанування навчального матеріалу [1, с. 331–332].

Так, дослідниця Н. Кононець вважає, що основною метою бінарного заняття є більш глибоке засвоєння знань, високий рівень узагальнення та систематизації. Сьогодні за допомогою бінарних занять ми створюємо можливість вийти за межі самодостатньої функціональної ролі його окремих складників; формують у студентів якісно нові знання, які характеризуються вищим рівнем осмислення, динамічністю застосування в нових ситуаціях, підвищенням дієвості й системності. Бінарні заняття сприяють узагальненню та закріпленню знань, здобутих упродовж навчального року, формують творчу уяву, образне мислення, пробуджують інтерес до пошукової діяльності [16, с. 82].

Одним із чинників стимулювання зацікавленості курсантів до вивчення іноземної мови є проведення бінарних занять з працівниками органів внутрішніх справ. Протягом п'яти навчальних років кафедра іноземних мов ДонДУВС тісно співпрацювала з відділом міжнародного поліцейського співробітництва ГУНП

у Донецькій області. Неодноразово заняття з курсантами проводили офіцери відділу, які вільно володіють англійською мовою: Марк Калашников, інспектор відділу міжнародного поліцейського співробітництва ГУНП в Донецькій області, лейтенант поліції; Ігор Головков, інспектор відділу міжнародного поліцейського співробітництва ГУНП у Донецькій області, лейтенант поліції; Євген Гаргай, старший інспектор відділу міжнародного поліцейського співробітництва ГУНП у Донецькій області, лейтенант поліції. Під час практичних занять з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування (англійська)» за темами «Правоохоронні органи», «Інтерпол», «Класифікація та розслідування злочинів» співробітники поліції представили матеріал у вигляді презентацій, автентичних відеофільмів з подальшим обговоренням певних питань у навчальних взводах. Оригінальне введення нової лексики з теми та її активізація під час дискусій сприяли формуванню навичок іншомовного спілкування й підвищували активність курсантів на заняттях.

З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну та переміщенням університету до міста Кропивницький ці багаторічні зв'язки співробітництва було порушено. Керівництво відділу міжнародного поліцейського співробітництва ГУНП в Кіровоградській області не погодилося на проведення таких занять для курсантів у Кропивницькому.

Підготовка до мовної комунікації потребує не тільки використання автентичного мовного матеріалу, а й безпосереднього спілкування з носіями мови.

Активний пошук альтернативи втраченому співробітництву доцентами кафедри іноземних мов ДонДУВС дав свої позитивні результати у вигляді проведення за-

нять з носієм мови, волонтером із США Вільямом Томпсоном.

За 2022–2023 навчальний рік на базі Обласної універсальної наукової бібліотеки імені Д. І. Чижевського у відділі літератури іноземною мовою проведено 11 бінарних занять з курсантами 1–4-х курсів за темами «Правоохоронні органи», «Класифікація злочинів», «Особливості спілкування поліцейських у США», «Система правосуддя США», «Підрозділи поліції США», «Система сучасної демократії» та ін.

Під час таких занять курсантам пропонувалася лексика за відповідною темою, презентація матеріалу, прослуховування автентичних текстів, перегляд навчальних відео та подальше обговорення визначених питань з іноземцем. Проведення бінарних занять з носієм мови стало позитивним досвідом у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх працівників правоохоронних органів.

Висновки. Вказані види роботи стимулювали активність курсантів на занятті, сприяли розвитку навичок іншомовного спілкування, допомагали усунути психологічний бар'єр під час дискусій з іноземцями. Під час бінарних занять курсанти краще засвоювали професійну лексику та розвивали навички іншомовної комунікації за фахом. Таку практику слід застосовувати в подальшій роботі з курсантами, щоб підтримували їхній постійний інтерес до вивчення іноземних мов.

У подальших розвідках плануємо дослідити особливості використання автентичних відеоматеріалів у роботу правоохоронних органів різних англослов'янських країн, сучасних інтернет-ресурсів, а також доступної друкованої продукції для інтенсифікації іншомовної підготовки курсантів-правоохоронців.

Список використаних джерел

1. Тюріна В., Данченко І. Бінарні заняття як інноваційна форма організації навчання у закладах вищої освіти України. *Scientific Collection «InterConf»*, (96): with the Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «Scientific Community: Interdisciplinary Research» (January 26–28, 2022). Hamburg, Germany: Busse Verlag GmbH, 2022. С. 330–335 URL: Scientific Collection «InterConf» : SCIENTIFIC COMMUNITY: INTERDISCIPLINARY RESEARCH (January 26–28, 2022). | InterConf (ukrlogos.in.ua) (дата звернення: 01.06.2023).
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Проскуріна Я. І. Професійно орієнтована мовна підготовка іноземних студентів на підготовчих факультетах. *Педагогічний альманах*. 2012. Вип. 14. С. 213–219.
4. Хорошковська О. Про підходи до визначення змісту мовної освіти у проєкті нової редакції державного стандарту. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 1. С. 41–44.
5. Концепція мовної освіти в Україні : проєкт 2011 р. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fosvita.ua%2Fdoc%2Ffiles%2Fnews%2F132%2F13273%2FConcept_L_education.doc&wdOrigin=BROWSELINK (дата звернення: 02.06.2023)
6. Малиновська О. Л., Масон С. Р. Шляхи підвищення ефективності процесу вивчення іноземних мов студентами немовних вищих навчальних закладів. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.11 С. 376–381.
7. Мацько Л. І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ : Академія, 2007. 360 с.
8. Hymes D. On communicative competence // *Sociolinguistics* / eds. J. B. Pride, J. L. Holmes. Harmondsworth, 1972. P. 98–112.
9. Savignon S.J. *Communicative Competence: Theory and Classroom Practice*. New Orleans : Addison-Wesley Publishing Company, 1983. 322 p.
10. Бігіч О. Б. Мета як вихідний компонент системи професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови для початкової школи у вищому закладі освіти. *Вісник КНЛУ. Сер. «Педагогіка та психологія»*. Київ, 2001. Вип. 4. С. 18–22.
11. Гріднева Л. М. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх працівників правоохоронних органів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2010. 20 с.
12. Бабіч О. В. Особливості культурологічного спрямування змісту навчання курсантів на заняттях з іноземної мови. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України*. Серія: Психолого-педагогічні та філологічні науки : V Всеукр. наук.-практ. конф. (7 груд. 2012 р.) / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2012. С. 8–9.

13. Вертегел В. Л. Виховання естетичного смаку в студентів вищих навчальних закладів МВС України засобами іноземних мов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання». Херсон. держ. ун-т. Херсон, 2008. 20 с.

14. Гороховська Т. В. Формування культури професійного мовлення майбутніх працівників органів внутрішніх справ: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». Київ. нац. ун-т внутр. справ. Київ, 2007. 22 с.

15. Ковтун В. М. Особливості навчання майбутніх офіцерів-прикордонників іноземної мови для професійного спілкування. Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України. Серія: Психолого-педагогічні та філологічні науки : V Всеукр. наук.-практ. конф. (7 груд. 2012 р.) / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2012. С. 90–91.

16. Кононець Н. Бінарне заняття як форма ресурсно орієнтованого навчання студентів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 9(1). С. 80–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9%281%29__14 (дата звернення: 02.06.2023).

References

1. Tiurina, V., & Danchenko, I. (2022). Binarni zanyattya yak innovatsiyna forma orhanizatsiyi navchannya u zakladakh vyshchoyi osvity Ukrayiny [Binary classes as an innovative form of organization of education in higher education institutions of Ukraine]. Scientific Collection «InterConf», (96): with the Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «Scientific Community: Interdisciplinary Research» (January 26–28, 2022). Hamburg, Germany: Busse Verlag GmbH, 2022. S. 330–335 URL: Scientific Collection «InterConf»: SCIENTIFIC COMMUNITY: INTERDISCIPLINARY RESEARCH (January 26–28, 2022). | InterConf (ukrlogos.in.ua) (data zvernennya: 01.06.2023) [In Ukrainian]

2. *Zahal'noyevropeys'ki rekomendatsiyi z movnoyi osvity: vyvchennya, vykladannya, otsinyuvannya [All-European recommendations on language education: study, teaching, evaluation]*. (Nikolaeva, S.Yu. Eds.). K.: Lenvit, 2003. 273 s. [In Ukrainian].

3. Proskurina, Ya.I. (2012). Profesiyno-oriyentovana movna pidhotovka inozemnykh studentiv na pidhotovchyykh fakul'tetakh [Professionally oriented language training of foreign students at pre-training departments]. *Pedahohichnyy al'manakh*, 14. S. 213–219 [In Ukrainian].

4. Khoroshkov's'ka, O. (2011). Pro pidkhody do vyznachennya zmistu movnoyi osvity u proekti novoyi redaktsiyi derzhavnogo standartu [About approaches to determining the content of language education in the draft of the new edition of the state standard]. *Ukrayins'ka mova i literatura v shkoli*, 1. S. 41–44 [In Ukrainian].

5. Kontseptsiya movnoyi osvity v Ukrayini : proekt 2011 r. [The concept of language education in Ukraine: the draft 2011.] *view.officeapps.live.com*. Retrieved from: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fosvita.ua%2Fdoc%2Ffiles%2Fnews%2F132%2F13273%2FConcept_L_education.doc&wdOrigin=BROWSELINK (data zvernennya: 02.06.2023) [In Ukrainian].

6. Malynov's'ka, O.L., & Mason, S.R. (2012). Shlyakhy pidvyshchennya efektyvnosti protsesu vyvchennya inozemnykh mov studentamy nemovnykh vyshchyykh navchal'nykh zakladiv [Ways of increasing the effectiveness of learning foreign languages process by students of non-linguistic higher educational institutions]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny*, 22.11 S. 376–381 [In Ukrainian].

7. Mats'ko, L.I., & Kravets', L.V. (2007). *Kultura ukrayinskoyi fakhovoyi movy [Culture of the Ukrainian professional language]*. K. : Akademiya, 2007. 360 s. [In Ukrainian].

8. Hymes, D. (1972). On communicative competence // *Sociolinguistics* / eds. J. B. Pride, J. L. Holmes. Harmondsworth, 1972. P. 98–112. [in English]

9. Savignon, S.J. (1983). *Communicative Competence: Theory and Classroom Practice*. New Orlean : Addison-Wesley Publishing Company, 1983. 322 p. [in English].

10. Bihych, O.B. (2001). *Meta yak vykhidnyy komponent systemy profesiynoyi pidhotovky maybutn'oho vchytelya inozemnoyi movy dlya pochatkovoyi shkoly u vyshchomu zakladi osvity [The goal as an initial component of professional training system of the future teacher of a foreign language for primary school in a higher educational institution]*. Visnyk KNLU. Ser. «Pedahohika ta psykholohiya». K., 2001. Vyp. 4. S. 18–22 [In Ukrainian].

11. Hridnyeva, L.M. (2010). Formuvannya inshomovnoyi komunikatyvnoyi kompetentsiyi maybutnikh pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Formation of foreign language communicative competence of future law enforcement officers]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Luhan. nats. un-t im. T. Shevchenka. Luhansk. 20 s. [In Ukrainian].

12. Babich, O.V. (2012). Osoblyvosti kulturolohichnoho spryamuvannya zmistu navchannya kursantiv na zanyattiyakh z inozemnoyi movy [Peculiarities of the cultural orientation of the content of cadets' training in foreign language classes]. // *Osvitn'o-naukove zabezpechennya diyal'nosti pravookhoronnykh orhaniv i viys'kovykh formuvan' Ukrayiny*. Seriya: Psykholohopedahohichni ta filolohichni nauky : V Vseukr. nauk.-prakt. конф. (7 hrud. 2012 r.) / Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrayiny im. Bohdana Khmel'nyts'koho. Khmel'nyts'kyy, 2012. S. 8–9 [In Ukrainian].

13. Verthehel, V.L. (2008). Vykhovannya estetychno smaku v studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv MVS Ukrayiny zasobamy inozemnykh mov [Cultivation of aesthetic taste in students of higher educational institutions of Ministry of Internal Affairs of Ukraine by means of foreign languages]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kherson. derzh. un-t. Kherson, 2008. 20 s. [In Ukrainian].

14. Horokhov's'ka, T.V. (2007). Formuvannya kul'tury profesiynoho movlennya maybutnikh pratsivnykiv orhaniv vnutrishnikh sprav [Formation of professional speech culture of future employees of internal affairs bodies]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv. nats. un-t vnutr. sprav. K. 22 s. [In Ukrainian].

15. Kovtun, V.M. (2012). Osoblyvosti navchannya maybutnikh ofitseriv-prykordonnykiv inozemnoyi movy dlya profesiynoho spilkuvannya [Peculiarities of training future border officers in a foreign language for professional communication]. *Osvitn'o-naukove zabezpechennya diyal'nosti pravookhoronnykh orhaniv i viys'kovykh formuvan' Ukrayiny*. Seriya: Psykholohopedahohichni ta filolohichni nauky : V Vseukr. nauk.-prakt. конф. (7 hrud. 2012 r.) / Nats. akad. Derzh. prykordon. sluzhby Ukrayiny im. Bohdana Khmel'nyts'koho. Khmel'nyts'kyy. S. 90–91 [In Ukrainian].

16. Kononets, N. (2014). Binarne zanyattya yak forma resursno-oriyentovanoho navchannya studentiv [Binary class as a form of resource oriented education of students]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytylya*, 9(1). S. 80–86. *nbuv.gov.ua*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2014_9%281%29__14 (data zvernennya: 02.06.2023).

Mamonova Olena,

PhD in Pedagogics, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9648-1627>

Balanaieva Oksana,

PhD in Philology, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0102-0911>

IMPLEMENTATION OF A PRACTICAL COMPONENT IN THE PROCESS OF FORMING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE LAW OFFICERS

The article deals with the necessity and peculiarities of implementing a practical component during binary classes on the discipline "Foreign language for professional purposes" with practical police officers and native-speakers of a foreign language, which contributes to the formation of foreign language communicative competence of future police officers. The aim of the article is to determine the didactic and methodical conditions under which the organization and conduct of binary classes in the discipline "Foreign language for professional purposes" will be effective and will contribute to the formation of foreign language communicative competence of future police officers and their readiness to communicate in a foreign language during the performance of official duties. Possessing a culture of professional communication is an integral factor in the successful professional realization of an employee of the national law enforcement bodies, a prerequisite for his/her identification and full functioning in a certain professional environment. Professional language is an important tool of professional communication. Various situations of communication with representatives of other languages and cultures cause a significant expansion of the communicative sphere of law enforcement officers activity. One of the factors stimulating cadets' interest in studying a foreign language is conducting binary classes with employees of law enforcement bodies. During the binary classes, the cadets studied professional vocabulary better and acquired foreign language communication skills by profession. A similar practice should be used in further work with cadets to maintain their constant interest in studying foreign languages. The experience of conducting similar classes with cadets of the Donetsk State University of Internal Affairs is presented and their effectiveness is analyzed. The work defines didactic and methodical conditions under which the organization and conduct of binary classes in the discipline "Foreign language for professional purposes" will be effective.

Key words: foreign language communicative competence, practical component, binary class, communication skills.

Надіслано до редколегії 27.09.2023